

Motiveren vanuit de eigen kracht van het kind

Ivan Van Gucht van CEGO (Centrum Ervaringsgericht Onderwijs) heeft op 9 mei 2016 in Oost-Vlaanderen een lezing gegeven over motivatie van hoogbegaafde kinderen en hoe we hier als ouders kunnen op inspelen.

Onze spreker van deze avond is Ivan Van Gucht, leerkracht lager onderwijs van opleiding. Hij heeft jarenlang ervaring als klasleerkracht en ook als zorgcoördinator in de kleuterschool en lagere school. Hij werkt nu als vormingsmedewerker en onderwijscoach bij CEGO (Centrum Ervaringsgericht Onderwijs). Hij vertelde ons hoe je je kind kan motiveren vanuit zijn eigen kracht.

"We waren erg bezorgd om onze Lucas. Het ging niet goed met hem. Thuis niet, op school niet, maar via zijn talenten hebben we een ingang gevonden om hem terug te laten geloven in zichzelf. Hij groeit terug. Op school én thuis. Daar ben ik als ouder best trots op!"

Als ouder wil je voor je kinderen het allerbeste. Je wil dat ze gelukkig zijn, iets maken van hun leven, zich ten volle ontplooiën met al hun mogelijkheden. Maar die mogelijkheden zijn niet voldoende als er geen motivatie is. De motivatietheorie van Ryan en Deci kan jou als ouder daarbij ondersteunen.

Op deze infoavond leerden we hoe je je hoogbegaafde (en andere) kinderen kan motiveren, kan laten openbloeien vanuit hun eigen sterktes zodat ze hun grenzen gaan verleggen. We gingen na hoe je je kinderen kan aanspreken op hun mogelijkheden en hoe hun mindset hierin meespeelt. We kregen tips om de talenten van onze kinderen in te zetten, om hen met tekorten, tegenslagen en mislukkingen te leren omgaan. Om hen hierdoor sterker in het leven te zetten.

Vanuit zijn expertise met ervaringsgericht onderwijs leert de spreker ons anders kijken naar een kind: kijk naar de binnenkant van het kind, kijk eens anders en diepgaander zodat je ziet wat het nodig heeft om te groeien, om kansen te krijgen. Want een hoogbegaafd kind dat problemen heeft en niet goed in zijn vel zit, is daarom geen moeilijk kind, maar is enkel een kind met moeilijkheden.

Onze spreker vertrok met zijn verhaal vanuit zijn eigen ervaringen met zijn eigen hoogbegaafde kinderen die vooral in het middelbaar in de problemen kwamen. Onderpresteren werd hun deel en gaf hen thuis, zowel het kind als de ouders zelf, enorm veel frustratie. De ouders probeerden continu hun kind vooruit te duwen, maar hij kon niet meer aan zijn eigen verwachtingen en die van zijn ouders voldoen, de lat werd te hoog gelegd.

Na veel trekken en sleuren werd uiteindelijk beslist om het anders te gaan aanpakken. In plaats vanuit een paniecreactie te gaan handelen, kwam er een reactie vanuit vertrouwen in hun kind. 'Wij geloven in jou! Jij gaat er komen, het komt wel goed!', was het kantelmoment dat ze nodig hadden. Er werd beslist om ruimte te laten aan het kind, het zijn eigen ding laten doen, zodat hij zelf leerde falen en zelf leerde ontdekken wat er fout ging. Dat betekent echter geenszins dat je het kind zomaar moet laten doen, het laten vallen, neen, integendeel. Je zorgt ervoor dat je als ouder nog steeds betrokken bent met hetgeen je kind doet, je zorgt ervoor dat het sturing krijgt, zonder te controleren op te treden. Wees oprecht benieuwd naar wat hij of zij doet in zijn studie, vraag naar het onderwerp dat ze aan het studeren zijn.

Vanuit zijn werkomgeving, het ervaringsgericht onderwijs, was onze spreker was uiteraard goed bekend met de **zelfdeterminatietheorie** van Ryan en Deci. Er kan geen motivatie zijn bij een kind om tot leren te komen als er niet tegelijk voldaan is aan volgende drie belangrijke voorwaarden:

- **Betrokkenheid**
- **Autonomie**
- **Competentie**

Betrokkenheid

Zonder relatie, geen prestatie. Deze betrokkenheid is allereerst nodig: zie mij, hoor mij, voel mij! Vraag je als ouder af: wat denkt, voelt en wilt mijn kind? Ga écht luisteren naar je kind, zoek naar de boodschap die achter de zin die ze uitspreken zit. We zijn met zijn allen teveel gefocust op het negatieve en zien daardoor de kleine positieve veranderingen niet meer. Misschien is het goed om bij elk gesprek over je kind of leerling, bij elk oudercontact of MDO, eens te starten met drie positieve eigenschappen van dit kind. Ga als school ook eens na hoe het rapport er nu uit ziet: haal het gemiddelde, de mediaan en het percentage van het rapport en ga het kind vergelijken met zichzelf. Kijk of het progressie maakt, niet waar het staat ten opzichte van de rest van de klas. Ook ouders moeten hierin geleerd worden want ook zij focussen zich te vaak op de punten en niet op het proces.

Autonomie

Geef hen ruimte. Duw je kinderen niet. Ontneem hen niet de ruimte om dingen zelf te ervaren, om fouten te mogen maken en hieruit te mogen leren, om zelf keuzes te maken. Ben jij in je opvoeding autonomie-ondersteunend of controlerend? Ben jij Sugatra Mitra (google eens op zijn educatie-project Hole in the Wall) of ben je eerder een Rattenvanger van Hamelen, die altijd voorop loopt?

Geef je kinderen keuzes in hun activiteiten, in regels en afspraken, in hoe ze iets aanpakken. Geef hen het gevoel inspraak te hebben. Maar geef hen tegelijk met deze ruimte ook verantwoordelijkheid: 'Je mag falen, je mag met de kop tegen de muur lopen, maar wat leer je eruit?'.

Competentie

Focus op inzet, niet op de intelligentie. Talent bestaat eigenlijk niet, het gaat om zin en goesting hebben in iets: passie, ziel, interesse, energie, aandacht. Talent gaat niet om de beste te zijn in iets, om te presteren, om achterom te kijken en zien waar je vroeger stond, maar het gaat om prikkeling, kracht zoeken, mogelijkheden zien, vooruitblikken. Het is goed om hierbij naar het mindset-verhaal te luisteren. Voed je kinderen op in een groeimindset: benadruk het proces, prijs hun inspanning die ze hebben geleverd, toon hen dat ze groei hebben doorgemaakt en laat hen fouten maken om eruit te leren. Scholen kunnen dan weer kijken naar een Talentenarchipel of Goed-in-je-velplein om kinderen competenties te leren waarin ze allemaal kunnen groeien.

Rol van ouders

- Beschouw je gezin als een leeromgeving, hoe kunnen we een veilige, goed omgeving creëren waar je kind mag falen en waar het uit zijn fouten kan leren?
- Zorg dat je kinderen betrokken raken in iets, dat ze geïnteresseerd raken in iets, dat ze in de flow raken van iets.
- Let op je taal: is het Growie-taal of eerder Fixie-taal? Spreek je vanuit een groeimindset of vanuit een vaste mindset?
- Maak tijd voor je kind om samen iets te doen, apart, zonder de andere kinderen erbij. Pas dan zie je ze zoals ze echt zijn.

En leer vooral het volgende:

Het is hun eigen leerproces, niet het jouwe!

Bekina regio Oost-Vlaanderen

Sabine Sypré

29 juni 2016